

7.5.2013

Hallinto- ja kuntaministeri Henna Virkkunen
Valtiosihteeri Sari Raassina
Valtionvarainministeriö

Valtiovarainministeriön järjestämä kuntauudistusta koskeva keskustelutilaisuus 6.5.2013

Turun kaupungin vastaukset kunnille lähetettyihin ennakkokysymyksiin

1. Ovatko kunnat halukkaita lähtemään mukaan valtion erityiseen kuntajakoselvitykseen vai haluavatko kunnat tehdä selvityksen yhteistyössä itse?

Turun kaupunginhallitus esitti (Kh 17.12.2007 § 758) Turun työssäkäyntialueen Paras-kunnista Auralle, Kaarinalle, Liedolle, Naantalille, Raisiolle, Ruskolle sekä Paimiolle ja Sauvolle kuntarakennetarkastelun tekemistä. Tarkastelua ei koskaan toteutettu, vaan Paras-yhteistyö keskittyi kuntien välisen muun toiminnallisen yhteistyön tarkasteluun. Kuntarakenteeseen liittyvää tarkastelua ei alueella aiemmin ole tehty.

Turun kaupunki esittää, että alueen kunnat tekevät yhdessä valtiovarainministeriölle esityksen tulevan kuntarakennelain mukaisen selvityshenkilön asettamisesta. Yhteistyössä tehdyssä selvityksessä todennetaan alueen eheyden ja elinvoimaisuuden kannalta merkittävät asiat, optimaalinen kuntarakenne ja yhteistyömuodot

Valtion tehtävänä on valjastaa selvityksen laatimiseen eri ministeriöiden, sektoritutkimuslaitosten ja yliopistojen paras osaaminen. Työn tulos olisi näin yleisesti hyväksytty, objektiivinen ja näkökulmiltaan kattava näkemys tulevien päätösten pohjaksi.

Turun kaupunki katsoo, että selvitys olisi syytä tehdä laajalla alueella, jonka sisällä voi kuitenkin olla muitakin toimivia rakenteellisia ratkaisuja kuin koko alueen kattava uusi kunta. Missään olosuhteissa Turun kaupunkia ei voi jättää rakennemuutosten ulkopuolelle.

Tarkastelun keskiössä tulee olla Turusta ja sen suorista naapureista muodostuva yhtenäinen toiminnallisen ydinkaupunkiseutu. Mikäli selvitys toteutetaan ehdotetusta poikkeavalla alueella ja ellei ydinkaupunkiseudun näkökulmaa riittävästi huomioida, on suuri vaara, että koko kaupunkiseudun kehitys ajautuu aiempaa huonompaan suuntaan.

Selvityksen osana tulee tunnistaa sellaisia kuntien vastuulla olevia lakisääteisiä tehtäviä ja veloituksia, joiden järjestämisessä ja tuottamisessa voi-

daan uudistuksen toimeenpanovaiheessa saavuttaa selkeää toiminnallista ja taloudellista hyötyä nykyistä normiohjausta keventämällä.

Tehtävässä selvityksessä tulee huomioida sote-uudistuksen linjaukset. Lähtökohtana tulee olla sote-palveluiden vahva kytkentä peruskunnan muiden toimialojen hyvinvointia edistäviin tehtäviin ja palvelukokonaisuuksiin. Taloudellisen vastuun ja demokraattisen päätöksenteon tulee olla samoissa käsissä.

Turun kaupunki katsoo, että toimeenpanovaiheessa osakuntaliitokset voivat tulla kyseeseen. Osakuntaliitoksilla voidaan tukea muodostuvien uusien kuntien profiloitumista, toiminnallisuutta, elinvoimaisuutta ja yhtenäisyyttä.

Koko uudistuksen kannalta on tärkeää, että selvitys laaditaan sellaisessa aikataulussa, että tuloksista ehditään käymään kattava kansalais- ja poliittinen keskustelu. Keskustelua tulee käydä sekä kuntien sisällä että kuntien välillä. Selvityksen ja keskustelun edellyttämän riittävän ajan varmistamiseksi tulisi kuntien ja valtion käynnistää osaavan ja arvostetun selvityshenkilön valintaprosessi mahdollisimman nopeasti.

2. Onko alueella erityiskysymyksiä, joita tulisi tässä yhteydessä selvittää kuntajakoselvitykseen liittyen?

Lähtökohtana ovat hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmän linjaukset 27.6.2012 kuntauudistuksen kriteereistä, jotka muodostavat uudistuksen ydinsisällön.

Selvityksen kannalta on tärkeää tunnistaa kaikki olennaiset näkökulmat ja teemat kaupunkiseuduilla olevista ilmiöistä, joihin voidaan vaikuttaa myös kuntarakennetta kehittämällä. Tässä vaiheessa on tunnistettu jo mm. seuraavan tyyppisiä aiheita, joita tulisi tutkia tarkemmin selvityksen yhteydessä.

Kilpailukyvyyn ja vetovoiman näkökulmasta alueen investointikyky tulisi turvata. Investointien ja kehittämisrahoituksen jakautumisen tulisi olla väestön kannalta nykyistä tasaisempaa ja oikeudenmukaisempaa. Uudella kunnalla tulisi olla resurssit panostaa elinkeino-, innovaatio-, ja koulutuspolitiikkaan sekä alueen vetovoimaa lisääviin kulttuuri-, liikunta-, ja matkailuinvestointeihin.

Turku korostaa tiedon, osaamisen ja innovaatioiden merkitystä elinvoimaisuuden menestystekijänä kaupunkiseudullisesti, valtakunnallisesti ja myös kansainvälisillä areenoilla.

Muuttoliikkeen sosioekonomisiin vaikutuksiin tulisi antaa tulevassa selvityksessä merkittävää huomionarvoa. Muuttoliikkeeseen liittyviä kriteereitä on analysoitu ja vertailtu Turun kaupunkiseudun tietoihin käyttäen hyväksi mm. kunnallishallinnon rakennetyöryhmän raporttia. Lisäksi tohtori Timo Aron

tutkimus ”Kuuden suuren kaupungin demografinen kilpailukyky” on antanut taustaksi tuoretta tutkimustietoa muuttoliikkeen määrästä ja rakenteesta suurilla kaupunkiseuduilla. Tutkimuksen mukaan esimerkiksi yksin Turun kaupungin laskennallinen veropohjan muutos heikkeni seudun sisäisen muuttoliikkeen seurauksena vuosina 2000 - 2010 322,8 miljoonaa euroa eli noin 29,3 miljoonaa euroa vuodessa. Myös professori Pentti Mecklinin työryhmän vuonna 2009 Valtionvarainministeriölle tekemä kaupunkiseutujen vuorovaikutusselvitys päättyi samansuuntaisiin lukuihin.

Tärkeäksi teemaksi tulee nostaa myös alueen sosiaalinen eheys. Segregaat- tion ja terveyserojen lisääntyminen, asuinalueiden erisuuntainen kehittyminen, monikulttuurisuus ja erityispalveluiden keskittynyt tarve ovat nykytilanteessa alueellamme kasvavassa määrin haaste, joka vaikuttaa merkittävästi keskuskaupungin kilpailukykyyn.

Turun mielestä uudistuksen tulee tukea kestävästä kehityksen tavoitteita kaikilla osa-alueilla. Kuntajakoselvityksen tulisi tukea maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamista kestävien ympäristönäkökulmien ja energiaratkaisuiden lisäksi.

Lisäksi tulisi tarkastella, millä tavalla demokratiaa ja osallisuutta vahvistetaan kuntarakenneuudistuksen yhteydessä. Kuntien välinen yhteistyö ja konsernimainen toimintatapa asettavat merkittäviä haasteita demokraattiselle ohjaukselle. Miten kuntalaisten ohjaus ja vaikuttamismahdollisuudet varmistetaan? Miten asukkaiden osallisuutta tulisi edistää?

Erityistä huomiota on kiinnitettävä lähipalveluiden, kuten terveys-, koulu-, päivähoito-, kirjasto- ja liikuntapalveluiden järjestämiseen ja tuottamiseen. Selvityksessä tulisi tarkastella palveluverkon rakennetta. Miten palveluiden, keskitettyjen erityispalveluiden, aluepalveluiden ja lähipalveluiden järjestämisessä tuetaan asiakaslähtöistä palveluiden kehittämistä.

3. Millaista valtion tukea alueella odotetaan kuntajakoselvityksen tekemiseen?

Turun kaupunki näkee, että valtion taloudellinen tuki laadukkaan selvitystyön laatimisessa on tärkeä kannustin. Myös muutostukien kohdentaminen uuden kunnan palvelurakenteen ja toimintatapojen uudistamisessa tulee olemaan tärkeässä roolissa haastavissa kuntaliitoksissa.

Turku kokee kaikkien kolmen muutostuen tason (lakitaso (esim. rakennelaki), prosessin etenemistaso (esim. kuntauudistuksen selvittäminen) ja yksittäisten tukielementtien taso (esim. tietojärjestelmät)) edesauttavan uudistuksen toteuttamista omalla selvitysalueellamme. Erityisesti tietojärjestelmien yhdistämisen avulla olisi mahdollista tehostaa kuntien toimintaa ja lisätä tuottavuutta.

Selvityshenkilön ja taloudellisen tuen lisäksi eri sektoriministeriöiden osaminen tulisi kytkeä kiinteäksi osaksi kuntajakoselvitystä parhaan ja oikeudenmukaisimman lopputuloksen saattamiseksi.

Seppo Lehtinen
kaupunginvaltuuston
puheenjohtaja

Minna Arve
kaupunginhallituksen
puheenjohtaja

Aleksi Randell
kaupunginjohtaja

Tiedoksi

Auran kunta
Kaarinan kaupunki
Liedon kunta
Maskun kunta
Nousiaisten kunta
Naantalin kaupunki
Paimion kaupunki
Raision kaupunki
Ruskon kunta
Sauvon kunta
Mynämäen kunta